

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.7.2006
KOM(2006) 406 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**YHTEISÖN LAINSÄÄDÄNNÖN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA
jätteistä annettu direktiivi 75/442/ETY,
vaarallisista jätteistä annettu direktiivi 91/689/ETY,
jäteöljyhuollosta annettu direktiivi 75/439/ETY,
puhdistamolietteestä annettu direktiivi 86/278/ETY,
pakkauksista ja pakkausjätteistä annettu direktiivi 94/62/EY ja
kaatopaikoista annettu direktiivi 1999/31/EY**

VUOSINA 2001–2003

{SEC(2006)972}

1. JOHDANTO

Tämän kertomuksen tarkoituksena on tiedottaa yhteisön toimielimille, jäsenvaltioille ja asiasta kiinnostuneelle yleisölle jätehuoltoa koskevan EU:n lainsäädännön (direktiivit 75/442/ETY, 91/689/ETY, 75/439/ETY, 86/278/ETY, 94/62/EY ja 1999/31/EY) täytäntöönpanosta vuosina 2001–2003.

Kyseiset kuusi direktiiviä ovat sisällöltään ja rakenteeltaan melko erilaisia. Direktiivit 75/442/ETY ja 91/689/ETY ovat kaikkiin jätteisiin ja vaarallisiin jätteisiin sovellettavia yleisiä perussäädöksiä, direktiivi 1999/31/EY liittyy yhteen jätteiden käsittelytapaan eli kaatopaikkoihin ja direktiivit 75/439/ETY, 86/278/ETY ja 94/62/EY sisältävät vaatimuksia, jotka koskevat tiettyjä ominaisuuksiltaan ja käsittelytavoiltaan erilaisia jätevirtoja – jäteöljyjä, puhdistamolietettä ja pakkausjätteitä.

Kertomus on laadittu eräiden ympäristöä koskevien direktiivien täytäntöönpanoon liittyvien kertomusten standardoinnista ja järjeistämistä annetun direktiivin 91/692/ETY¹ 5 artiklan mukaisesti. Se pohjautuu jäsenvaltioiden toimittamiin tietoihin ja siihen liittyy komission työasiakirja, jossa jäsenvaltioilta saadut tiedot esitetään yksityiskohtaisemmin.

Jätteitä koskevan lainsäädännön täytäntöönpano on kaiken kaikkiaan edistynyt, mutta tuloksia ei voida vielä pitää tyydyttävänä. Yksi merkki siitä on jätealan rikkomismenettelyjen suuri määrä. Siksi tarvitaan vielä suuria ponnistuksia erityisesti jätteiden syntymisen ehkäisemisen ja kierrätyksen alalla lainsäädännön täytäntöönpanon loppuunsaattamiseksi. Näitä aiheita käsitellään parhaillaan erityisesti äskettäin hyväksytyssä jätteiden syntymisen ehkäisemistä ja kierrätystä koskevassa EU:n teemakohtaisessa strategiassa², jossa pohditaan jätteiden ympäristövaikutuksia ja jätehuoltoon sovellettavaa elinkaariajattelua.

2. JÄTTEISTÄ ANNETTU DIREKTIIVI 75/442/ETY, SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA DIREKTIIVILLÄ 91/156/ETY

Direktiivi 75/442/ETY³ muodostaa yhteisön tasolla käytettävän jätehuoltoa koskevan oikeudellisen kehyksen. Sen tärkeimmät säännökset liittyvät erityisesti jätteen määritelmään, jätehuollon hierarkiaan, jätteiden käsittelyn läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteeseen, jätehuoltosuunnitteluun, jätteistä huolehtimis- ja niiden hyödyntämistoimia suorittaville laitoksille ja yrityksille myönnettäviin lupiin, toimivaltaisten viranomaisten tekemiin tarkastuksiin, kirjanpitovaatimukseen, saastuttaja maksaa -periaatteeseen ja vaadittaviin kertomuksiin.

Kaikki jäsenvaltiot ovat vahvistaneet, että ne ovat toimittaneet komissiolle tarkat tiedot voimassa olevista **laeistaan ja asetuksistaan**, joilla direktiivi on saatettu osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä.

Jätteen määritelmän oikeanlaisella soveltamisella on ratkaiseva merkitys pyrittäessä varmistamaan, että jäsenvaltiot noudattavat direktiivin ja muun jätteitä koskevan

¹ EYVL L 377, 23.12.1991, s. 48.

² KOM(2005) 666 lopullinen, 21.12.2005.

³ EYVL L 194, 25.7.1975, s. 47. Direktiiviä on muutettu direktiivillä 91/156/ETY (EYVL L 78, 26.3.1991, s. 32).

lainsäädännön mukaiset jätehuoltovelvoitteensa oikein. Euroopan jäteluettelo esitetään koottuna komission päätöksessä 2000/532/EY, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2001⁴. Tarkastelukaudella käynnistettiin joitakin rikkomismenettelyjä ja tuomioistuinkäsittelyjä, jotka koskivat jätteen määritelmän soveltamista (muun muassa Italiassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Itävallassa).

Kaikki jäsenvaltiot ovat nyt laatineet direktiiviin perustuvat **jätehuoltosuunnitelmat** ja toimittaneet ne tiedoksi. Useat jäsenvaltiot ilmoittivat tehneensä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa tai kysyneensä niiltä neuvoa suunnitelmia laatiessaan. Muutamit jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet tapauksista, joissa niiden piti ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten jätteiden siirtojen estämiseksi, jotka eivät ole niiden jätehuoltosuunnitelmien mukaisia.

Jätteiden syntymisen **ehkäisemiseen** tähtääviä toimenpiteitä on toteutettu, mutta niiden vaikutuksista ei ole tarpeeksi tietoa.

Useimmat jäsenvaltiot ilmoittivat saavuttaneensa korkean, noin 99 prosentin **omavaraisuusasteen** jätteistä huolehtimisessa. Tilanne on pääpiirteittäin samanlainen kuin edellisessä täytäntöönpanokertomuksessa vuosilta 1998–2000.

EU:n 15 jäsenvaltiosta saatujen **jätteiden syntymistä ja jätteiden käsittelyä koskevien tietojen** perusteella kotitalousjätteen määrä on kasvanut ja on tällä hetkellä 580 kg/henkilö/vuosi. Sen käsittelytavoista kierrätys on yleistynyt. Kierrätysaste on nykyisin keskimäärin 32 prosenttia, mutta kierrätysasteet vaihtelevat suuresti jäsenvaltioittain (8–56 prosenttia). Kaatopaikalle sijoittaminen on hieman vähentynyt, mutta on edelleen tavallisin käsittelymuoto (keskimäärin 44 prosenttia). Jätteenpolto, jossa otetaan useimmiten talteen energiaa, on eräissä jäsenvaltioissa merkittävä käsittelytapa. Myös vaarallista jätettä syntyy aiempaa enemmän, 120 kg/henkilö/vuosi, ja sen tavallisin käsittely on kaatopaikalle sijoittaminen (keskimäärin 26 prosenttia). Vaarallisen jätteen keskimääräinen kierrätysaste oli 21 prosenttia.

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat komissiolle soveltaneensa direktiivin mahdollistamia **poikkeuksia lupavaatimuksista**.

Useimmat jäsenvaltiot ovat noudattaneet 14 artiklan mukaisia **kirjaamisvaatimuksia**. Jotkut ilmoittivat laatineensa vaarallisen jätteen tuottajiin sovellettavien vaatimusten rinnalle myös muita tuottajiin liittyviä velvoitteita.

3. VAARALLISISTA JÄTTEISTÄ ANNETTU DIREKTIIVI 91/689/ETY

Direktiivi 91/689/ETY⁵ täydentää direktiiviä 75/442/ETY asettamalla tiukemmat säännökset vaarallisia jätteitä koskevalle jätehuollolle ja sen seurannalle. Sen tärkeimmät säännökset liittyvät vaarallisen jätteen määritelmään, kieltoon sekoittaa vaarallista jätettä muuhun luokkaan kuuluvan vaarallisen jätteen tai vaarattoman jätteen kanssa, vaarallista jätettä käsitteleville laitoksille ja yrityksille asetettuihin erityisiin toimilupavaatimuksiin, vaarallisen jätteen tuottajia koskeviin määräaikaistarkastuksiin ja kirjaamisvelvoitteeseen, vaarallisen jätteen asianmukaiseen pakkaamiseen ja merkitsemiseen keräily-, kuljetuksen ja väliaikaisvarastoinnin aikana sekä vaarallisen jätteen jätehuoltosuunnitelmiin.

⁴ Komission päätös 2001/118/EY, EYVL L 47, 16.2.2001, s. 1.

⁵ EYVL L 377, 31.12.1991, s. 20.

Kaikki jäsenvaltiot vahvistivat toimittaneensa komissiolle tiedot voimassa olevista **laeista ja asetuksista**, joilla vaarallisista jätteistä annettu direktiivi 91/689/ETY ja jäteluettelo (neuvoston päätös 2000/532/EY, sellaisena kuin se on muutettuna), on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Itävalta, Belgiassa Vallonian alue, Tšekin tasavalta, Tanska, Suomi, Saksa, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittivat komissiolle **mutakin vaarallisiksi jätteiksi katsottavia jätteitä** 1 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Itävalta, Belgia (Brysselin ja Flanderin alueet), Tšekin tasavalta, Suomi, Saksa, Irlanti, Alankomaat, Portugali, Slovenia, Espanja ja Ruotsi ovat toteuttaneet toimenpiteitä **kotitalouksissa syntyneen vaarallisen jätteen erottamiseksi muusta vaarallisesta jätteestä** 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Toimenpiteillä pyritään ennen kaikkea varmistamaan, että kotitalousjätteeseen sisältyvät tietyt vaaralliset jätteet kerätään erikseen.

Kaikki tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot ilmoittivat, että vaarallisen jätteen sijoittamisen **kirjaamista ja yksilöintiä** koskevia 2 artiklan 1 kohdan vaatimuksia on noudatettu.

Jäsenvaltiot vahvistivat, että tarvittaviin toimenpiteisiin on ryhdytty vaarallisen jätteen **sekoittamisen** estämiseksi (2 artiklan 2–4 kohta). Kaikki vastaukset eivät kuitenkaan ole yhtä yksityiskohtaisia, sillä jotkut jäsenvaltiot vain viittaavat kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvään säännökseen, kun toiset selittävät tarkemmin asianomaisen säännöksen sisältöä.

Italiassa on annettu 3 artiklan 2 kohdan nojalla yleisiä kansallisia poikkeussääntöjä, jotka korvaavat hyödyntämistoimintoihin tarvittavat **lupavaatimukset**. Yhdistynyt kuningaskunta (Englanti, Skotlanti ja Wales) ilmoitti vuonna 2005 tarkistuksista, joita on tehty ennen kesäkuun 27. päivää 1995 vahvistettuihin voimassa oleviin poikkeuksiin.

Kaikki tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot vakuuttivat, että toimivaltaiset viranomaiset suorittavat 4 artiklan 1 kohdan mukaisia tarvittavia **määräaikaistarkastuksia**. Tarkastusten tiheys vaihtelee useimmissa maissa ja riippuu muun muassa jätteen laadusta ja määrästä ja laitoksen tyypistä. Tšekin tasavallassa, Unkarissa, Alankomaissa, Sloveniassa ja Ruotsissa on laadittu tarkastussuunnitelmat.

Useimmat maat kuvailevat yksityiskohtaisesti 4 artiklan 2 kohdan mukaisten **kirjanpitovaatimusten** täytäntöönpanosäännöksiä. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole vielä täysin saattanut vaarallisen jätteen tuottajiin sovellettavia vaatimuksia osaksi kansallista lainsäädäntöään. Belgian Brysselin ja Flanderin alueet sekä Saksa ja Irlanti eivät antaneet tietoja jätteen kuljettajiin sovellettavista kirjanpitovaatimuksista. Belgiassa Flanderin alueella, Tanskassa ja Portugalissa kirjatut tiedot (tai niiden otteet) on lähetettävä säännöllisesti toimivaltaisille viranomaisille.

Jäsenvaltiot ilmoittivat kansallisista toimenpiteistä, joilla vaarallisen jätteen **asianmukaisen pakkaamisen ja merkitsemisen** varmistamiseen tähtäävä 5 artiklan 1 kohta on pantu täytäntöön, ja muutamat niistä mainitsivat joitakin yksityiskohtia kyseisten säännösten sisällöstä.

Useimmissa jäsenvaltioissa vaarallinen jäte sisältyy yleisiin **jätehuoltosuunnitelmiin**. Slovakia ilmoitti, että vaarallisen jätteen käsittelyä koskevia suunnitelmia laaditaan tai tarkistetaan parhaillaan.

4. JÄTEÖLJYHUOLLOSTA ANNETTU DIREKTIIVI 75/439/ETY

Direktiivin 75/439/ETY⁶ tarkoituksena on luoda yhdenmukaistettu jäteöljyjen, kuten ajoneuvojen ja moottoreiden voiteluöljyjen keräily-, käsittely, säilytys- ja huolehtimisjärjestelmä ja suojella ympäristöä mainittujen toimien haitallisilta vaikutuksilta. Direktiivin keskeiset säännökset liittyvät jäteöljyjen turvalliseen ja valvottuun käsittelyyn, uudistamisen nostamiseen ensisijaiseksi huolehtimistavaksi, yleisölle suunnattuihin tiedottamiskampanjoihin, jäteöljyn käsittelystä vastaavien yritysten lupiin, polttamista koskeviin päästörajoihin sekä jäteöljyjä kerääville tai siitä huolehtiville yrityksille maksettaviin korvauksiin.

Kaikki tietoja antaneet jäsenvaltiot ovat toimittaneet komissiolle voimassa olevat jäteöljyhuoltoa koskevat **lakinsa ja asetuksensa**. Monet maat ilmoittivat ottaneensa käyttöön tiukennettuja kansallisia toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi. Tšekin tasavalta, Irlanti, Alankomaat, Portugali ja Slovenia ilmoittivat, ettei niiden alueella ole uudistamislaitoksia.

Jäteöljyhuollosta toimitettujen tietojen mukaan EU:n 15 jäsenvaltiossa kerättiin vuonna 2003 lähes 2 miljoonaa tonnia jäteöljyä, eli keräilyaste oli 81 prosenttia. Tästä määrästä 44 prosenttia uudistettiin (korkeimmat uudistamisasteet olivat Luxemburgissa, Alankomaissa, Italiassa ja Unkarissa) ja 46 prosenttia poltettiin. Markkinoille saatetun/myydyin öljyn määrä väheni 11 prosenttia kaudella 1995–2003 (5,0 miljoonasta tonnista 4,4 miljoonaan tonniin), mutta syntyneen ja kerätyn jäteöljyn määrä pysyi lähes vakaana, eikä myöskään uudistetun ja poltetun jäteöljyn määrässä ole merkittäviä muutoksia.

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat, etteivät mitkään erityiset **rajoitukset** estä jäteöljyjen uudistamisen asettamista etusijalle muihin käsittelyvaihtoehtoihin nähden 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Muiden jäsenvaltioiden mukaan rajoituksia asettavat lähinnä taloudelliset näkökohdat, kuten tuotettujen jäteöljyjen vähäinen määrä, mahdollisuus polttaa jäteöljyjä halvalla muissa jäsenvaltioissa tai perusöljyn markkinoiden kasvaminen äärimmilleen.

Suurin osa tietojaan toimittaneista jäsenvaltioista on järjestänyt 5 artiklan 1 kohdan mukaisia **yleisölle suunnattuja tiedotus-** ja valistuskampanjoita.

Noin puolet tietojaan toimittaneista maista vakuutti, että jäteöljyt **ryhmitellään** käsittelytavan mukaan (uudistaminen ja polttaminen) 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot ilmoittivat ottaneensa käyttöön jäteöljyjen käsittelyä harjoittaviin laitoksiin sekä jäteöljyjä kerääviin yrityksiin sovellettavat **lupajärjestelmät** (5 artiklan 3 kohta). Lupaehtojen noudattamisen valvomiseksi suoritetaan **tarkastuksia**.

Ilmoitetut **polttamista koskevat päästöraajat** vastaavat kaikki direktiivissä säädettyjä raja-arvoja tai alittavat ne. Useat maat ovat myös asettaneet raja-arvoja polttolaitoksille, joiden nimellinen lämmöntuotto on alle 3 MW.

Eräät jäsenvaltiot ilmoittivat suorittavansa **korvauksia** joko jäteöljyn keräämisestä tai huolehtimisesta taikka molemmista.

⁶ EYVL L 194, 25.7.1975, s. 31, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 87/101/ETY (EYVL L 42, 12.2.1987, s. 43).

5. PUHDISTAMOLIETETTÄ KOSKEVA DIREKTIIVI 86/278/ETY

Direktiivillä 86/278/ETY⁷ säännellään puhdistamolietteen käyttöä maanviljelyssä niin, että estetään haitalliset vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen, eläimiin ja ihmisiin. Direktiivin tarkoituksena on myös edistää lietteen oikeaa uudelleenkäyttöä maataloudessa. Sen keskeiset säännökset liittyvät maan ja lietteen raskasmetallipitoisuuksien raja-arvoihin, lietteen käsittelyyn, lietteen käytölle asetettuihin edellytyksiin maanviljelyssä, maata ja lietettä koskeviin näytteenottomenetelmiin ja lietteen tuotantoa ja maataloudessa käyttöä koskevaan kirjanpitoon.

Komissiolle on ilmoitettu edellisen tarkastelukauden jälkeen useista säännöksistä, joilla on muutettu **kansallista lainsäädäntöä**. Muutoksia ovat tehneet erityisesti Belgia, Tšekin tasavalta, Irlanti ja Itävalta (noin 20 eri osavaltioiden säädöstä).

Kahdeksan 15 jäsenvaltiosta ilmoitti, että yksi tai useampi **maaperän raskasmetallipitoisuuden raja-arvo** on direktiivissä asetettua raja-arvoa alempi. Tilanne on sama myös kaikissa niissä uusissa jäsenvaltioissa, joiden tiedot ovat saatavilla.

Jäsenvaltiot käyttävät erilaisia biologisia, kemiallisia, lämpöön perustuvia tai mekaanisia **lietteen käsittelytapoja** tai niiden yhdistelmiä. Niitä ovat aerobinen ja anaerobinen stabilointi, veden poistaminen ja kuivaus, kompostointi, käsittely kalkilla tai muilla kemikaaleilla, maaperään muokkaaminen ja varastointi. Lietteen **analysointitiheys** riippuu jäteveden käsittelylaitoksen koosta.

Lietettä syntyi useimmissa EU:n 15 jäsenvaltiosta aiempaa enemmän kaudella 2001–2003. Muissa maissa tuotanto pysyi entisellä tasolla tai väheni hieman. Uusissa jäsenvaltioissa määrä on niiden toimittamien tietojen mukaan kasvussa.

Seitsemässä jäsenvaltiossa (Belgia – Vallonia, Tanska, Espanja, Ranska, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta ja Unkari) vähintään 50 prosenttia tuotetusta **lietteestä käytetään maanviljelyksessä** eli levitetään maahan. Toisaalta Suomessa, Ruotsissa ja Sloveniassa syntyneestä lietteestä alle 17 prosenttia levitetään maahan, ja Kreikassa, Alankomaissa, Belgiassa (Flanderit), Slovakiassa ja Tšekin tasavallassa lietettä levitetään viljelysmaaille vain hyvin vähän tai ei lainkaan.

Erot jäsenvaltioiden välillä ovat huomattavia. Joissakin maissa suuntaus oli laskussa johtuen mahdollisesti siitä, että yleisö on aiempaa enemmän huolissaan lietteen maataloudessa käytön turvallisuudesta. Joissakin jäsenvaltioissa tai niiden alueilla lietteen levittäminen viljelysmaaille onkin lailla kielletty tai tarkasti rajattu raskasmetallipitoisuuksia ja joissakin tapauksissa orgaanisia yhdisteitä koskevien tiukkojen raja-arvojen perusteella.

EU:n maataloudessa käytetyn **lietteen laadusta** voidaan todeta, että keskimääräiset raskasmetallipitoisuudet alittavat selvästi direktiivin liitteessä I B asetetut raja-arvot. Tämä koskee sekä EU:n vanhoja jäsenvaltioita että niitä uusia jäsenvaltioita, joista tiedot ovat saatavilla. Vaikka jäsenvaltioiden välillä on edelleen eroja, yleinen suuntaus, jonka mukaan pitoisuudet ovat alenemassa hitaasti mutta vakaasti, näyttää jatkuvan.

Direktiivi 86/278/ETY on kaiken kaikkiaan pitkäkestoinen väline, jonka säännökset ovat estäneet melko tehokkaasti puhdistamolietteen käytöstä johtuvan saastumisen leviämisen.

⁷ EYVL L 181, 4.7.1986, s. 6.

Puhdistamoliehteen käyttöä lannoitteena maanviljelymaassa voidaankin pitää yhtenä ympäristön kannalta parhaana vaihtoehtona, mutta ainoastaan, jos siitä ei aiheudu uhkaa ympäristölle eikä eläinten ja ihmisten terveydelle.

6. PAKKAUKSISTA JA PAKKAUSJÄTTEISTÄ ANNETTU DIREKTIIVI 94/62/EY

Direktiivillä 94/62/EY⁸ kaksi päätavoitetta: ympäristön suojeleminen ja sisämarkkinoiden toiminnan varmistaminen. Siksi direktiivissä säädetään toimenpiteistä, joiden ensisijaisena tarkoituksena on pakkausjätteiden syntymisen ehkäiseminen ja muina peruseräinä pakkausten uudelleenkäyttö, kierrätys ja muunlainen pakkausjätteiden hyödyntäminen sekä sitä kautta näiden jätteiden loppusijoituksen vähentäminen.

Kaikki jäsenvaltiot ovat toimittaneet komissiolle tiedot pakkausedirektiivin täytäntöönpanemiseksi säädetyistä **laeista, asetuksista ja hallinnollisista määräyksistä**. Itävalta, Belgia ja Alankomaat ovat ilmoittaneet komissiolle ohjelmista, joilla on direktiivin 6 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdassa säädettyjä tavoitteita **korkeammat tavoitteet**. Komissio on vahvistanut kaikki nämä ohjelmat päätöksillä 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti. Parhaillaan on käynnissä kahta jäsenvaltiota (Saksa ja Alankomaat) koskevat **rikkomismenettelyt**.

Kaikki jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön toimia **pakkausjätteen syntymisen ehkäisemiseksi**. Niitä ovat erilaiset suunnitelmat, sopimukset, tiedotuskampanjat, tuet, tavoitteet ja taloudelliset ohjauskeinot (verot, tuottajan vastuumaksut jne.). Toimenpiteistä huolimatta syntyneen pakkausjätteen määrä on kasvanut 65,5 miljoonasta tonnista vuonna 2000 yhteensä 66,6 miljoonaan tonniin vuonna 2002. Kasvu on kuitenkin ollut hitaampaa kuin BKT:n kasvu samalla kaudella.

Useimmat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet toimia, joilla edistetään pakkausten **uudelleenkäyttöä**. Niitä ovat erilaiset suunnitelmat, sopimukset, tiedotuskampanjat, tavoitteet ja taloudelliset ohjauskeinot (verot, kertakäyttöisten pakkausten panttimaksut, eriytyvät tuottajan vastuumaksut jne.).

Kaikki jäsenvaltiot olivat vuoteen 2002 mennessä saavuttaneet 6 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan mukaiset **tavoitteensa**. Kreikka, Irlanti ja Portugali saivat lykätä tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2005 ja ovat saavuttaneet välitavoitteensa, jonka mukaan 25 prosenttia pakkausjätteistä hyödynnetään ja poltetaan jätteenpolttolaitoksissa, joissa energia otetaan talteen. EU:n 15 jäsenvaltiossa keskimäärin 62 prosenttia pakkauksista hyödynnettiin ja poltettiin vuonna 2002 jätteenpolttolaitoksissa, joissa energia otetaan talteen, ja keskimääräinen kierrätysaste oli 54 prosenttia. Keskimääräiset pakkausmateriaalien kierrätysasteet olivat seuraavat: lasi 58 prosenttia, paperi ja pahvi 68 prosenttia, metallit 57 prosenttia ja muovi 24 prosenttia.

Kaikki jäsenvaltiot ovat perustaneet pakkausjätteen **palauttamis-, keruu- ja hyödyntämisyjärjestelmiä**. Useimmissa jäsenvaltioissa on käytössä tuottajien vastuuseen perustuvia järjestelmiä. Osa näistä tuottajien vastuuseen perustuvista järjestelmistä kattaa kaikki pakkausjätteen keruu-, lajittelu- ja kierrätyskustannukset. Toisissa järjestelmissä

⁸ EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2004/12/EY, EUVL L 47, 18.2.2004, s. 26, ja direktiivillä 2005/20/EY, EUVL L 70, 16.3.2005, s. 17.

kunnat maksavat kotitalouksien pakkausjätteiden keruun, lajittelun ja kierrätyksen osittain tai kokonaan. Tuottajien vastuuseen perustuvat järjestelmät tai teollisuuden/kaupan jätteen haltijat maksavat vastaavasti teollisuuden/kaupan pakkausjätteistä. Yhdistyneen kuningaskunnan tuottajien vastuuta koskevista säännöksistä on säädetty kaupattavien todistusten järjestelmästä (Packaging Recovery Notes – PRN). Tanska ja Alankomaat eivät käytä tuottajien vastuuseen perustuvia järjestelmiä, vaan niissä palautusjärjestelyt perustuvat kuntien toimintaan tai toimialan kanssa tehtyihin vapaaehtoiisiin sopimuksiin. Tanskassa, Ruotsissa ja Saksassa oli vuoden 2003 lopussa käytössä tietynlaisiin kertakäyttöisiin juomapakkauksiin sovellettavat pakolliset panttimaksut.

Suurin osa jäsenvaltioista on toteuttanut toimenpiteitä **kierrätetyn materiaalin käytön edistämiseksi**. Niitä ovat erilaiset suunnitelmat, sopimukset, tiedotuskampanjat ja taloudelliset ohjaukset (verot ja tuet erityisesti tutkimus- ja kehitystyölle).

Kaikki jäsenvaltiot ovat julkistaneet laajasti direktiivin mukaiset toimenpiteensä. Kaikki hallinnon tasot, yritysjärjestöt ja kierrätysohjelmat järjestävät hyvin monenlaisia **tiedotustoimia**. Toimet on suunnattu erilaisille toimijoille, kuten järjestelmissä mukana oleville yrityksille, kuluttajille ja kouluille.

Tämän kertomuksen tarkastelukaudella vain **standardeja** EN 13428:2000 ja EN 13432:2000 pidettiin yhdenmukaistettuina standardeina⁹. Ne oli saatettu osaksi kansallista standardijärjestelmää useimmissa jäsenvaltioissa. Komissio ei ole saanut tietoonsa muita kansallisia standardeja, jotka liittyisivät pakkausdirektiivin liitteen II mukaisten perusvaatimusten noudattamiseen.

Kaikki jäsenvaltiot ovat sisällyttäneet pakkauksista ja pakkausjätteistä huolehtimista koskevan luvun **jätehuoltosuunnitelmiinsa**¹⁰.

Verot tai erilaiset veroasteet ovat käytössä Belgiassa, Tanskassa, Suomessa, Ranskassa, Unkarissa ja Irlannissa **taloudellisina ohjauksena**. Yhdistynyt kuningaskunta soveltaa kaupattavien todistusten järjestelmää osana tuottajille asetettuja vastuuvuoroita. Joissakin jäsenvaltioissa käytetään tukiohjelmia.

Tulokset osoittavat, että direktiivi 94/62/EY on edistänyt hyödyntämisen- ja kierrätysasteen nousua ja jätteen polttoa jätteenpolttolaitoksissa, joissa energia otetaan talteen, siinä määrin, että vuodelle 2001 asetetut tavoitteet on ylitetty. Lisäksi vaikka pakkausjätteen kokonaismäärä lisääntyy edelleen useimmissa jäsenvaltioissa, talouskasvun ja pakkausjätteen lisääntymisen kehitystrendit ovat irtautuneet toisistaan vuosina 2000–2002 tarkasteltaessa EU:ta kokonaisuutena ja myös monien yksittäisten jäsenvaltioiden osalta. Tarkempi arvio pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin kustannuksista ja hyödyistä esitetään erillisessä kertomuksessa direktiivin 6 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

⁹ Viittaukset standardeihin EN 13427:2004, EN 13428:2004, EN 13429:2004, EN 13430:2004, EN 13431:2004 ja EN 13432:2000 on julkaistu komission tiedonannossa virallisen lehden numerossa EUVL C 44, 18.2.2005, s. 23.

¹⁰ Slovenia ilmoitti, että asiaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät erilliseen ohjelmaan.

7. KAATOPAIKOISTA ANNETTU DIREKTIIVI 1999/31/EY

Direktiivillä 1999/31/EY¹¹ säädellään jätteiden kaatopaikoille sijoittamista siten, että ehkäistään tai vähennetään niin pitkälle kuin mahdollista kaatopaikkojen haitallisia ympäristövaikutuksia ja ihmisten terveydelle aiheutuvia vaaroja, ottaen huomioon myös koko maapallon ympäristön. Direktiiviin sisältyy siksi säännöksiä siitä, mitkä jätteet ja käsittelymenetelmät hyväksytään kaatopaikoilla, ja siinä asetetaan ehdot kaatopaikkalupien myöntämiselle sekä kaatopaikkojen toiminnalle, käytöstä poistamiselle ja jälkihoidolle. Direktiivissä vaaditaan myös kaatopaikalle sijoitettavan biohajoavan jätteen määrän vähentämistä asteittain.

Kaikki vastanneet jäsenvaltiot toimittivat tiedoksi toimenpiteensä, joilla direktiivi on **saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä**. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin langetti Yhdistyneelle kuningaskunnalle tuomion direktiivin puutteellisesta täytäntöönpanosta (asia C-423/02). Puuttuvat täytäntöönpanotoimet on sen jälkeen toimitettu tiedoksi komissiolle. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin langetti Ranskalle tuomion direktiivin puutteellisesta täytäntöönpanosta (asia C-172/04). Koska puuttuvista täytäntöönpanotoimista, jotka liittyvät muun kuin teollisuuden tuottamaan pysyvään jätteeseen, ei vielä ole ilmoitettu, komissio on käynnistänyt menettelyn Ranskaa vastaan EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan nojalla.

Komissio arvioi parhaillaan, ovatko jäsenvaltioiden ilmoittamat täytäntöönpanotoimet direktiivin mukaisia.

Jotkut jäsenvaltiot ovat käyttäneet direktiivissä annettua mahdollisuutta **jättää tietyt jätteet tai kaatopaikat joidenkin direktiivin säännösten soveltamisalan ulkopuolelle** (Italia, Slovakia ja Ruotsi vaarattoman kaivosjätteen osalta, Ranska, Kreikka ja Espanja saarten ja eristyneiden asutusten osalta, Saksa, Irlanti, Alankomaat, Slovakia ja Ruotsi maanalaisten varastojen osalta). Komissio arvioi myöhemmin, noudattavatko kyseiset poikkeukset 3 artiklan 3–5 kohdassa asetettuja ehtoja. Komissiolle toimitetut luettelot niistä saarista ja eristyneistä asutuksista, joihin ei sovelleta tämän direktiivin säännöksiä, julkaistiin 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti komission verkkosivuilla (http://europa.eu.int/comm/environment/waste/landfill_index.htm) ja asiaa käsittelevä ilmoitus julkaistiin virallisessa lehdessä (EUVL C 316, 13.12.2005).

Tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot ilmoittivat, että ne ovat toteuttaneet toimia direktiivin **teknisten vaatimusten** noudattamiseksi. Niitä ovat kaatopaikkojen suunnittelua, toimintaa, käytöstä poistamista ja jälkihoitoa koskevat säännökset.

Kaikki tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot ilmoittivat sisällyttäneensä lainsäädäntöönsä kaatopaikan pitäjille asetetun velvoitteen sisällyttää jätteiden kaatopaikalle sijoittamisesta perittäviin maksuihin kaikki rakennus-, toiminta-, käytöstäpoisto- ja jälkihoitokustannukset.

Useimmat jäsenvaltiot ovat määritelleet **jätteen vastaanottoperusteita** tai laatineet luetteloita jätteistä, jotka voidaan sijoittaa kaatopaikoille, mutta vain Ruotsi ilmoitti panneensa jo täytäntöön perusteista ja menettelyistä jätteen hyväksymiseksi tehdyn päätöksen 2003/33/EY.

¹¹ EYVL L 182, 16.07.1999, s. 1.

Kaikki tietojaan toimittaneet jäsenvaltiot Tšekin tasavaltaa, Irlantia ja Espanjaa lukuun ottamatta ovat toimittaneet kansallisen strategian **kaatopaikoille sijoitettavan biohajoavan jätteen määrän vähentämiseksi**. Komissio ryhtyy tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, että strategiat toimitetaan mahdollisimman pian.

Jäsenvaltioiden toimittamat **tiedot** vuonna 1995 tuotetun biohajoavan yhdyskuntajätteen määrästä ja kaatopaikalle sijoitetun jätteen määrästä kunakin tarkastelukauden vuotena ovat puutteellisia, ja niistä on keskusteltava tarkemmin. Ilmoitettujen tietojen perusteella Itävalta, Flanderin alue, Tanska, Alankomaat ja Ruotsi ovat jo saavuttaneet vuoden 2016 tavoitteen (kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrän vähentäminen 35 prosenttiin vuonna 1995 tuotetun jätteen määrästä), Ranska ja Saksa ovat saavuttaneet jo vuoden 2009 tavoitteen (kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrän vähentäminen 50 prosenttiin vuonna 1995 tuotetun jätteen määrästä) ja Suomi ja Italia ovat saavuttaneet vuoden 2006 tavoitteen (kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrän vähentäminen 75 prosenttiin vuonna 1995 tuotetun jätteen määrästä).

Käytössä olevien kaatopaikkojen mukauttamisen tarpeesta toimitettujen tietojen mukaan joissakin jäsenvaltioissa monet kaatopaikat ja erityisesti vaarallisten jätteiden kaatopaikat ovat jo direktiivin mukaisia. Sen sijaan lukuisia tavanomaisen ja pysyvän jätteen kaatopaikkoja on joko kunnostettava tai suljettava kahden seuraavan tarkastelukauden aikana, jotta heinäkuun 16. päivänä 2009 – direktiivin 14 artiklan mukaisesti – toiminnassa ei ole enää yhtäkään kaatopaikkaa, joka ei ole direktiivin vaatimusten mukainen.

Monissa jäsenvaltioissa tiedot käytössä olevien kaatopaikkojen lukumäärästä ja direktiivin vaatimusten noudattamisesta niissä eivät ole kattavia. Tämä voi johtua siitä, että kaikkia kunnostussuunnitelmia ei vielä ole toimitettu ja arvioitu. Kunnostussuunnitelmat piti esittää heinäkuuhun 2002 mennessä (uusissa jäsenvaltioissa liittymispäivään mennessä). Seuraavilla tarkastelukausilla tarvitaan tarkempia tietoja käytössä olevien ja suljettavien tai kunnostettavien kaatopaikkojen lukumäärästä.

Komissio on aloittanut saamiensa kantelujen perusteella rikkomismenettelyt Espanjaa, Kreikkaa, Irlantia ja Belgiaa vastaan, koska ne eivät ole varmistaneet, että kaikki käytössä olevien kaatopaikkojen pitäjät olisivat esittäneet kunnostussuunnitelmansa heinäkuun 16. päivään 2002 mennessä direktiivin 14 artiklan mukaisesti.

Komissio on lisäksi aloittanut ns. horisontaaliset rikkomismenettelyt Italiaa ja Ranskaa vastaan johtuen jätehuoltoa koskevan puitedirektiivin 4, 8 ja 9 artiklan ja kaatopaikkadirektiivin 14 artiklan puutteellisesta soveltamisesta, sillä kyseisissä jäsenvaltioissa toimii lukuisia luvattomia kaatopaikkoja. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin langetti Espanjalle tuomion, koska se ei ollut ryhtynyt tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, että direktiivin 14 artiklaa olisi sovellettu Punta de Avalosissa (La Gomera) toimivan valvomattoman kaatopaikan tapauksessa (asia C-157/2004).

Yhteisöjen tuomioistuin on käsitellyt useita muitakin valvomattomiin kaatopaikkoihin liittyviä kanteita Espanjaa vastaan, ja tuomioistuin on myös langettanut Irlannille (asia C-494/01) ja Kreikalle (asia C-502/03) tuomiot järjestelmällisistä puutteista.